

הפטרה מבוארת

על-פי המלבי"ם

שתי הלכות ביום

(ג' דפורענותא)

ספר ירמיה פרק א, א - פרק ב, ג

בשבועות אלו של 'בין המצרים' אין מפטירים בעניני פרשת השבוע, אלא בעניני החורבן, והפטרה הראשונה היא בפתיחת ספר ירמיהו:

פרק א (א) בתחילת הספר מקדים הנביא לומר מי הוא, ומה ייחוסו ומקומו, מה איכות הדברים שנאמרו בספר ובאיזה זמן נאמרו: **דְּבָרֵי יְרֵמְיָהוּ בֶן חִלְקִיָּהוּ, שֶׁהָיָה אָבִיו נְבִיא וְכַהֵן גָּדוֹל, מִן הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר בְּעֵנְתוֹת הַמִּיּוּחָדִים בִּירֵאת ה', בְּאֶרֶץ בְּנֵי־מִן, וְלֹא הָיָה מִתּוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם, וְלִכֵּן לֹא הִכִּיר לָהֶם פָּנִים וְלֹא חִיפָה עֲלֵיהֶם, וְהָיוּ דְבָרָיו נִשְׁמָעִים בְּיוֹתֵר.** (א)

ולא אמר את הדברים מליבו, אלא **אֲשֶׁר הָיָה דָּבָר ה' אֵלָיו בְּנְבוּאָה, וְהִתְנַבֵּא בְּשִׁלְשָׁה זְמָנִים שׁוֹנִים, א. בְּיָמֵי יִאֲשִׁיָּהוּ בֶן אֲמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה, בְּשָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמַלְכוּתוֹ, שְׁבָאוֹתוֹ זָמַן הָיָה הַמֶּלֶךְ צְדִיק וְהָעָם צְדִיקִים.** (ב) **וַיְהִי - וְכֵן הִתְמִידָה נְבוּאָתוֹ בְּיָמֵי יְהוֹשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה, שֶׁהָיָה הַמֶּלֶךְ רָשָׁע וְהָעָם צְדִיקִים, ג. עַד תָּם עֲשִׂיתִי עֲשָׂרָה שָׁנָה לְצַדִּיקֵיהוּ בֶן יִאֲשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה, שֶׁהָיָה הַמֶּלֶךְ צְדִיק וְהָעָם רָשָׁעִים, וְכַךְ הָיָה מִתְנַבֵּא וְהוֹלֵךְ עַד גְּלוֹת יְרוּשָׁלַם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי, שֶׁאֵז הִתְקַיְּיֵמָה נְבוּאָתוֹ לְעֵינַי כֹּל.** (ג) **וַיְהִי דָּבָר ה' אֵלַי לֵאמֹר.** (ד) הנביא צריך להיות מוכן לנבואה בטבעו, שיהיה בעל מידות טובות ותכונות מושלמות, וכן יהיו מושלמים בו כוחות הנפש והשכל, וכן צריך הוא להכין את עצמו לנבואה בבחירתו בטוב, על ידי התקדשותו ופרישותו מעניני העולם הזה, ועדיית מעשים טובים, ועל ההכנה הטבעית אמר לו ה', **בְּטָרִם אֶצְרָךְ בְּבֶטֶן -** לפני יצירתו, שאז הוא הזמן להכין את כוחות נפשו וטבעו אל הנבואה, **כִּבְר יַדְעֵתִיךָ,** כי הקדים ה' את ייעודו לנביא לפני התחלת יצירת גופו, ועל ההכנה התלויה בבחירתו אמר לו ה' **וּבְטָרִם תֵּצֵא מִרְחֹם -** לפני שנולדת והתחלת לבחור בעשיית מעשים טובים, כבר אז **הִקְדַּשְׁתִּיךָ לְנְבוּאָה,** באופן שלא הוצרך לנבואתו לא להכנה הטבעית ולא להכנה התלויה בבחירתו, והטעם לכך, כיון שלא היתה נבואתו לצורך עצמו, ואף לא לצורך שליחות מסוימת, אלא **נְבִיא לְגוֹיִם -** לכל האומות **נְתַתִּיךָ.** (ה) **וַאֲמַר, אִמְנָם לְאַחַר שֶׁהִכִּינוּ ה' לְנְבוּאָה אֵינוֹ צָרִיךְ עוֹד לְהִכְנִיחַ טְבַעִית וְהִכְנִיחַ הַתְּלוּיָה בְּבַחֲרִיתוֹ, אֲךָ יֵשׁ לוֹ חֶסְרוֹן אַחַר, וְעַל זֶה אָמַר אֱלֹהִים, הִנֵּה לֹא יַדְעֵתִי דְבָר, כִּי נָעַר אֲנֹכִי, וְיֵשׁ בְּזֶה שְׁלֹשָׁה חֶסְרוֹנוֹת, א. הִנָּעַר אֵינוֹ מַעֵז לְדַבֵּר בְּפָנַי גְּדוֹלִים מִמֶּנּוּ, ב. הִנָּעַר אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְסֹדֵר דְּבָרָיו כְּרָאוּי בְּמִלִּיצָה וְלִשׁוֹן צַחָה, ג. הָעָם לֹא יֵשָׁא פָנִים לְנֹעַר צַעִיר הַמִּתְנַבֵּא, וְאִם יִתְנַבֵּא אֲלֵיהֶם נְבוּאוֹת קִשּׁוֹת יִקּוּמוּ עֲלָיו וְיִהְרָגוּהוּ.** (ו) **וְה' הִשִּׁיב לוֹ תְּשׁוּבָה עַל שְׁלֹשׁ הַחֲשָׁשׁוֹת שֶׁלוֹ, וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי, אֵל תֹּאמַר נָעַר אֲנֹכִי, שֶׁמִּחֲמַת כֵּן אֵינְךָ מַעֵז לְעַמּוֹד בְּפָנַי גְּדוֹלִים, כִּי עַל כָּל אֲשֶׁר אֶשְׁלַחְךָ תִּלְךָ, וְהוֹלֵךְ בְּשִׁלְחוֹת מֶלֶךְ גָּדוֹל אֵינוֹ מִתְבַּיֵּשׁ לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלִיחוֹתוֹ, בְּהִכִּירוֹ אֶת מַעֲלַת מִשְׁלָחוֹ, גַּם אִם הוּא עֲצָמוֹ אֵינוֹ חָשׁוּב כֹּל כֵּךְ. וְכַנְגַד מֵהַשֶּׁשׁ שֶׁאֵין לוֹ שִׁפָּה מְלִיצִית וְרֵאוּיָה לְנְבוּאָה, וְאֵת כָּל אֲשֶׁר אֶצְוֶךָ תִּדְבֹר, וְכִיוֹן שֶׁיִּדְבַר רַק אֶת הַנְּבוּאוֹת שִׁישִׁים ה' בְּפִיו, אֵין חֶסְרוֹן בְּכֵךְ שֶׁאֵין לוֹ מַצַּד עֲצָמוֹ לִשׁוֹן צַחָה.** (ז) **וְכַנְגַד מֵהַשֶּׁשׁ שִׁישִׁים שֶׁיִּזְקוּ לוֹ הָעָם בְּשׁוֹמְעִם נְבוּאוֹת קִשּׁוֹת מִפִּי נֹעַר צַעִיר, אִמְרָ לֹא תִירָא מִפְּנֵיהֶם, כִּי אֲתָךְ אֲנִי לְהַצִּלְךָ, נֶאֱמַר ה'. (ח) וַיִּשְׁלַח ה' אֶת יְדוֹ, וַיִּגַע עַל פִּי, וְזֶה מִשַּׁל לְמִסִּירַת הַנְּבוּאָה וְהַגְעָתָה אֶל הַנְּבִיא, וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי, הִנֵּה נְתַתִּי דְבָרֵי בְּפִיךָ.** (ט) **וּבְדִיבּוֹר זֶה בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא דְבַר ה', יֵשׁ כַּח לְפַעוֹל בְּכֹל מְצִיאֹת הָעוֹלָם, וְלִכֵּן, רָאָה הַפְּקֻדֹתֶיךָ הַיּוֹם הַזֶּה עַל הַגּוֹיִם וְעַל הַמְּמַלְכוֹת, בֵּין לְהַחְרִיבָם, לְנִתּוֹשׁ אֶת הַגּוֹיִים וְלְנִתּוֹץ אֶת הַמְּמַלְכוֹת, וְלְהַאֲבִיד וְלְהַרוֹס, וְכֹל הַדְּבָרִים הַלְלוּ יְהוָה עַל מִנְתַּל לְבָנוֹת מַחֲדָשׁ אֶת הַמְּמַלְכוֹת וְלִנְטוֹעַ אֶת הַגּוֹיִים.** (י) **וַיְהִי דָּבָר ה' אֵלַי לֵאמֹר, מֵה אֲתָה רָאָה יְרֵמְיָהוּ, כְּלוֹמֵר, בְּאִיזוֹ דְמוֹת וּמִשַּׁל מְצַטִּיר בְּעֵינֶיךָ דְבַר הַנְּבוּאָה הַנְּשַׁלַּח אֲלֶיךָ כַּעַת, וַאֲמַר, מִקַּל שֶׁל עֵץ שֶׁקָּדַדְתִּי אֲנִי רָאָה, וְלִשׁוֹן 'מִקַּל' מוֹרָה עַל כֵּךְ שֶׁהוּא מִיּוֹעַד לְהַכָּאָה.**

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

ארגון 'שתי הלכות ביום' שולח מגוון לימודים בנושאים שונים, ובכמה שפות. מעוניין ללמוד ולהבין את שאר פרקי הנ"ך? הצטרף למסלול לימוד 'נ"ך מבואר' של ארגון 'שתי הלכות ביום', ותקבל פרקי נ"ך מבוארים, בכל בוקר ישירות לתיבת הדוא"ל שלך! להצטרפות לאחד או יותר ממסלולי הלימוד בדוא"ל: office@2halachot.org

(יג) ויאמר ה' אלי, היטבת לראות, בכך שתיארת את העץ כ'מקל', המיועד להכאה, וכמקל של עץ שקד, שהוא ממחר לעשות פירות, פי שקד אני על דברי לעשותו. (יד) אחר שבנבואה הקודמת הודיע לו ה' את זמן קיום הנבואה, שהוא במהירות, ויהי דבר ה' אלי שנית, להודיעו בנבואה זו את המקום שממנו תבא הפורענות, לאמר, מה אתה ראה. ואמר, סיר נפות - סיר רותח המעלה בועות אני ראה, ופניו של הסיר, כלומר המקום שממנו מרתיחה האש, מפני צפונה - מצד צפון. (טו) ויאמר ה' אלי, הנמשל של נבואה זו הוא כי מצפון, מארץ בבל, העומדת בצפון ארץ ישראל, תפתח הרעה על כל ישבי הארץ. (טז) פי הנני קרא לכל משפחות ממלכות צפונה, נאם ה', וכאילו מזמין אותם ה' לשפוט בינו לבין עמו, על שחטאו נגדו, ובאו ונתנו איש כסאו פתח שערי ירושלים, כשופטים היושבים על כס המשפט, ועל כל חומתיה סביב, ועל כל ערי יהודה, וכאילו יתחלקו לכמה בתי דינים. (טז) ודברתי משפטי אותם - וה' יסדר בפניהם את טענותיו ומשפטיו עם עמו, על כל רעתם, אשר עזבוני, ולא עשו כן מחמת שרצו לפרוק עול, אלא ויקטרו לאלהים אחרים, רק שלא רצו לקבל את עול ה' והעדיפו עול של עבודה זרה, ולא עשו כן מחמת שהאמינו באמת שתהיה להם תועלת מעבודה זרה, אלא וישתחוו למעשי זדיהם, שהם עצמם יודעים ומכירים שאין בהם ממש. (יז) ואמנם, לפני שיושיב ה' את השופטים האכזריים למשפט, שולח ה' את הנביא להתרות בישראל, ואתה תאזר מתניף, ולא תמתין עד שיבואו אליך, אלא וקמת ללכת אליהם, ולא תחסיר דבר מדברי הנבואה, אלא ודברת אליהם את כל אשר אנכי אצוה, בלא לדלג דבר. אל תחת מפניהם, להחניף להם, פן אחתך ואפילו לפניהם, אבל אם לא תחניף להם אלא תאמר להם את כל דברי הנבואה, לא יוכלו לעשות לך דבר. (יח) ואל תחשוש שלא ישימו לב לדבריך, ואני הנה נתתיך היום, שתהיה נדמה בעיניהם לעיר מבצר, ולעמוד ברזל, ולחומות נחשת, עד שילחמו איתך בחזקה כדרך שנלחמים לכבוש ערי מבצר ולהפיל חומות נחושת, ותהיה נדמה כד על כל הארץ, למלכי יהודה, לשריה, לכהניה, ולעם הארץ. (יט) ונלחמו אליך כל הכתות הללו [המלכים, השרים, הכהנים ועם הארץ], ולא יהיה שום אדם שיעזור לך, ולא יוכלו לך, יען פי אתך אני, נאם ה', להצילך.

אחרי שהקדים ירמיהו לבאר את זמן נבואתו, איכותה ועניינה באופן כללי, מקדים הוא הקדמה כללית לכל נבואות הפורענות שהתנבא על ישראל, כי בכל העונשים הללו לא שכח ה' את בריתו עמו, ועוד אהבתו נתונה להם, והרי זה כמו אב שהעניש את בנו ומסרו ביד אדם אכזר, שעדיין ליבו מלא רחמים על בנו המוכה, וסופו להעניש את המכים אותו. ובנבואה זו נמשלת השייכות של ה' וישראל לחתן וכלה, כאשר החתן בא מארץ רחוקה למקום שאין מכירים אותו, והכלה עשתה עמו חסד והכניסה אותו לביתה, ואחר כך הוסיפה והתחתנה עמו, ולבסוף הלכה אחריו לדרך רחוקה שאינה מוכרת לה. פרק ב (א) ויהי דבר ה' אלי לאמר. (ב) הלא וקראת באני ירושלים לאמר, פה אמר ה', זכרתי לך חסד נעוריך, והנמשל לזה הוא זמן האבות, כאשר לא היה שם ה' מוכר בעולם, והאבות עבדוהו והודיעו לכל את דרך ה', בעוד כל העמים עובדים לאלילים, אהבת פלולתיך, וזה בזמן יציאת מצרים, כאשר נכנסו ישראל בברית עם ה' וקיבלו את התורה, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה, וזה כאשר הלכו ישראל אחרי ה' במדבר ארבעים שנה, מרוב חשקם לדביקות בה'. וזכויות אלו נזכרים לפני ה' לעולם. (ג) קדש ישאל לה, ראשית תבואתה - עם ישראל נחשב בעיני ה' כתרומה, שהיא קדושה והיא ראשית התבואה, וכשם שהתרומה אסורה באכילה לזרים, כל אכליו יאשמו בנפשם, וגם רעה תבא אליהם בגופם, בעולם הזה, כי העונש על אכילת תרומה הוא מיתה בידי שמים, כך הגויים המכים ומצערם את ישראל, סופם ללקות גם בנפשם וגם בגופם, נאם ה':

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

02-5005321